

This Question Paper consists 16 pages. Of this 42 questions for New syllabus and 37 questions for Old syllabus. अस्मिन् प्रश्नपत्रे 16 मुद्रित पृष्ठाः च सन्ति । नूतनपाठ्यक्रम द्विचत्वारिंशत् प्रश्नाः एवम् प्राचीनपाठ्यक्रम सप्तत्रिंशत् प्रश्नाः सन्ति ।

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

अनुक्रमाङ्कः
अङ्केषु

Code No. 46/S/A/S
कूट सं.

SANSKRIT
संस्कृतम्
(209)

Day and Date of Examination
(परीक्षादिवसः दिनाङ्कश्च)

Signature of Invigilators
(निरीक्षकहस्ताक्षरद्वयम्)

1. _____

2. _____

सामान्य अनुदेशाः :

- 1 अनुक्रमाङ्कः प्रश्नपत्रस्य प्रथमपृष्ठे अवश्यमेव लेखनीयः ।
- 2 निरीक्ष्यताम् यत् प्रश्नपत्रस्य पृष्ठसंख्या प्रश्नानां संख्या च प्रथमपृष्ठस्य शीर्षे मुद्रितसंख्यानुसारमेव अस्ति । प्रश्नाः क्रमानुसारमेव सन्ति ।
- 3 वस्तुनिष्ठप्रश्नेषु (A), (B), (C) वा (D) विकल्पेषु कोऽपि एकं उत्तरं चित्वा पृथकरूपेण प्रदत्ते उत्तर-पुस्तिकामध्ये लिखेत् ।
- 4 वस्तुनिष्ठप्रश्नसहितं सम्पूर्णप्रश्नपत्रस्य उत्तराणि निर्धारितसमये एव लेखनीयानि ।
- 5 उत्तरपुस्तिकायां परिचयचिह्नम् अथवा कुत्रापि निर्दिष्टस्थानेतरस्थलेषु अनुक्रमाङ्कलेखनं सर्वथा वर्जितम् अस्ति ।
- 6 स्व-उत्तरपुस्तिकायां प्रश्नपत्रस्य कूट(कोड) संख्या 46/S/A/S अवश्यं लेखनीया ।

महत्त्वपूर्ण – अनुदेशाः :

- 1 अस्यां प्रश्नपुस्तिकायां प्रश्नपत्राणां भागद्वयं वर्तते । एकाः भागः संशोधितायां पाठ्यसामग्र्यां आधारितः वर्तते । यस्या अङ्गनं – “नूतनपाठ्यक्रमरूपेण” वर्तते । अन्य संशोधनात् पूर्वस्यां आधारितः वर्तते । यस्या अङ्गनं “प्राचीनपाठ्यक्रमरूपेण” वर्तते ।
- 2 येषां नामांकनं 2012-13 (ब्लाक-1) कृते अभवत् [ये 2012-13 वर्षस्य अप्रैलमासे नूतनपाठ्यक्रमो प्रवेशं गृह्णन्ति] तेषां कृते नूतनः पाठ्यक्रमः अनिवार्यः वर्तते ।
- 3 येषां नामांकनं 2012-13 (ब्लाक-1) पूर्वं अभवत् तेषां कृते प्राचीनपाठ्यक्रमः अनिवार्य वर्तते ।
- 4 उपरिनिर्दिष्टनिर्देशानुसारं एकस्येव भागस्य प्रश्नान उत्तरयतुः ।
- 5 द्वयोः भागयोः प्रश्नानां मिश्रणं निषिद्धं वर्तते ।

SANSKRIT

NEW

संस्कृतम्
(209)

New Syllabus

समय : होरात्रयम्

पूर्णाङ्कः – 100

निर्देशाः –

- 1 अस्मिन् प्रश्नपत्रे द्विचत्वारिंशत् प्रश्नाः सन्ति ।
- 2 प्रत्येकम् प्रश्नस्य समक्षम् अङ्काः सूचिताः ।
- 3 सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।

खण्डः – क

- 1 रक्तमुखः वानरः कुत्र वसति स्म ? 1
(A) आम्रवृक्षे (B) जम्बुवृक्षे
(C) लताकुञ्जे (D) शिंशयावृक्षे
- 2 खगालयाः कीदृशैः पक्षिशावकैः युक्ताः ? 1
(A) जातपक्षैः (B) चलनोन्मुखैः
(C) अजातपक्षैः (D) पक्षहीनैः
- 3 जनाः मनसा किं कुर्वन्ति ? 1
(A) पश्यन्ति (B) ध्यायन्ति
(C) श्रृण्वन्ति (D) जिधन्ति

- 4 रक्तमुखः वानरः किं खादति स्म? 1
- (A) रक्तफलानि (B) आम्रफलानि
(C) दाडिमफलानि (D) जंबुफलानि
- 5 पृथिवी कं परितः परिभ्रमति? 1
- (A) चन्द्रम् (B) सूर्यम्
(C) भूमण्डलम् (D) आकाशम्
- 6 वायोः अधिकं गतिशीलम् किमस्ति? 1
- (A) मित्रम् (B) मुखम्
(C) मनः (D) सहिष्णुत्वम्
- 7 'स्नानेन बहवः रोगाः नश्यन्ति' इत्यत्र 'बहवः' इति पदे का विभक्तिः? 1
- (A) प्रथमा (B) द्वितीया
(C) पंचमी (D) षष्ठी
- 8 'विविधायुधैः सुसज्जितः महासत्त्वः' इत्यत्र किं विशेषणपदम्? 1
- (A) विविधायुधैः (B) महासत्त्वः
(C) सुसज्जितः (D) सज्जितः
- 9 'दौवारिकः प्रभुवर्यस्य आदेशं पालयति' इत्यत्र रेखांकितपदे कः लकारः? 1
- (A) लङ् (B) लोट्
(C) विधिलिङ् (D) लट्

- 10 'वैदिकमन्त्रेषु सर्वमानवकल्याणभावना विद्यते' इत्यत्र रेखांकितस्य बहुवचनं भविष्यति – 1
 (A) विद्येते (B) विद्यन्ते
 (C) विद्यथे (D) विद्यध्वे
- 11 'विरहकातरं तपोवनम्' इति पाठे के शकुन्तलायाः सख्यौ? 1+1=2
- 12 "आमरणान्तिकं शल्यं प्रच्छन्तं यत्कृतं पापम्।" इत्यत्र कथं कृतं पापम् मृत्युपर्यन्तं शल्यवत् कष्टप्रदं भवति? 1+1=2
- 13 "अहेतुः पक्षपाते यस्तस्य नास्ति प्रतिक्रिया।" इति कस्य उक्ति? कस्य च प्रतिक्रिया नास्ति? 1+1=2
- 14 अधोलिखितं नाट्यांशं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत – 1×3=3
 सुमन्तः – वत्स मन्ये कुमारेण जृम्भकास्तीं प्रयुक्तम्।
 चन्द्रकेतुः – अत्र कः सन्देहः ! पश्यतु सैन्यम्।
 चित्रलिखितमिव अस्पन्दम् आस्ते अतोऽजितवीर्यं जृम्भकास्तीमेवेदम्।
 प्रश्नाः :
 (i) जृम्भकास्तीं केन प्रयुक्तम्?
 (ii) जृम्भकास्ती प्रयोगेन सैन्यं कीदृशं जातम्?
 (iii) कुत्र सन्देहः नास्ति?
- 15 'गीतामृतम्' इति पाठानुसारं तामस-भोजनस्य लक्षणद्वयं लिखत। 1+1=2
- 16 अधोलिखितेषु, एकस्य चरित्रचित्रणं पञ्चवाक्येषु कुरुत। 5
 शकुन्तला अथवा चन्द्रकेतुः

- 17 “मनः शीघ्रतरं वातात् चिन्ताबहुतरी तृणात्।” इत्यत्रः वातात् शीघ्रतरं किम् ? 1+1=2
तृणात् च बहुतरी का?
- 18 ‘सत्याग्रहाश्रमः’ इति पाठः कस्मात् ग्रन्थात् गृहीतः? तस्य लेखकस्य किं नाम? 1+1=2
- 19 स्नानेन के-के रोगाः नश्यन्ति? 1+1=2
- 20 कीदृशं भोजनं कदा कर्तव्यम्? 3
- 21 अधोलिखितपद्यस्य अन्वये रिक्तस्थानानि पूरयत – 3
सर्वेन्द्रियाणि संयम्य बकवत् पतितो जनः।
कालदेशोपपन्नानि सर्वकार्याणि साधयेत्॥
अन्वयः-बकवत् (i) _____ संयम्य (ii) _____ जनः कालदेशो पपन्नानि सर्वकार्याणि
(iii) _____ ।

अथवा

- अधोलिखितभावार्थे रिक्तस्थानानि पूरयत –
स्नानेन (i) _____ मनसः च परिशुद्धिः भवति, स्नानम् आयुः (ii) _____ बलं वर्धयति
यतो हि इदं (iii) _____ दीपकम्।
- 22 रेखाङ्कितपदमाधृत्य प्रश्न निर्माणं कुरुत – 1+1=2
(i) भार्या मित्रं गृहे सतः।
(ii) सलीलमीशः सृजति भुवम्।

23 “न वयं दौवारिकाः ब्रह्मणोऽप्याज्ञां प्रतीक्षामहे” – इयं कस्य कम्प्रति उक्तिः? 1+1=2

24 चन्द्रकेतुः कीदृशः वीरः अस्ति? सः कम् उद्दिश्य बहूनां सैनिकानां युद्धं दृष्ट्वा लज्जते? 1+1=2

25 अधोलिखितगद्यांशं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत –

यदि कठोरायां शिलायां कोमलैः घटैः गर्ताः भवन्ति तर्हि पुनः-पुनः अभ्यासेन कथम् अहं विषयान् न अवगमिष्यामि। अहमपि मनोयोगेन पठिष्यामि लेखिष्यामि, स्मरिष्यामि कुशाग्रबुद्धिः च भविष्यामि।

(i) ‘यदि कठोरायां शिलायाम्’ – इति कस्य उक्तिः? 1

(ii) शिलायां गर्ताः कथम् अभवत्? 1

(iii) मनोयोगेन पठित्वा मानवः किं भवति? 1

26 ततोऽसुराः पुरायान्तं तस्य देवेन्द्रस्य रथं विलोक्य तत्पराक्रमस्य अतिशयसंभावनया भयाकुलाः प्रणतिं गताः। अनन्तरं सहर्षलज्जैः देवैः सत्क्रियमाणः जयश्रिया अलङ्कृतः शक्रः स्वपुरम् अगच्छत्।

(i) कस्य रथं विलोक्य असुराः भयाकुलाः प्रणतिं गताः? 1

(ii) देवैः कः सत्क्रियमाणः स्वपुरम् अगच्छत्? 1

(iii) कीदृशैः देवैः शक्रः सत्क्रियमाणः आसीत्? 1

27 कस्यचित् एकस्य लेखकस्य परिचयं पञ्चवाक्येषु लिखत – 5

(i) महाकविकालिदासः

(ii) भवभूतिः

खण्ड: — ख

अनुप्रयुक्त व्याकरणम् (२५)

- 28 अधोलिखितानां वर्णानाम् उच्चारणस्थानानि लिखत — $\frac{1}{2} \times 4 = 2$
य, त, ष, ग
- 29 अधोलिखितयोः पदद्वयोः सन्धिच्छेदं कुरुत — $1+1=2$
प्रभेव, दृष्ट्वैव
- 30 अधोलिखितानां सन्धीनाम्प्रत्येकस्य एकमुदाहरणं लिखत — $1 \times 3 = 3$
दीर्घसन्धिः, गुणसन्धिः, व्यञ्जनसन्धिः।
- 31 अधोलिखितपदेषु काः विभक्तयः कानि च वचनानि — इति लिखत — $\frac{1}{2} \times 4 = 2$
विद्वद्भ्याम्, राज्ञः, आत्मनः, आवयोः।
- 32 रिक्तस्थानेषु अंकानां स्थाने संख्यावाचकपदानि लिखत — $1 \times 3 = 3$
(i) विद्यालये 6 अध्यापकाः पाठयन्ति।
(ii) युद्धे 10 सैनिकाः युध्यन्ति।
(iii) ते 3 छात्राभिः सह आगच्छन्ति।
- 33 रेखाङ्कितपदयोः कौ मूलधातू कः च लकारः? $1+1=2$
(i) त्यज नाहं पुनरायास्यामि।
(ii) जलं रक्षति रक्षितम्।

- 34 रेखाङ्कितपदयोः कौ मूलधातू कः च लकारः? 1+1=2
- (i) पादपाः न जिघ्रन्ति।
- (ii) दौवारिकः उत्कोचं न स्वीकरोति।
- 35 अधोलिखितयोः समस्तपदयोः विग्रहं लिखत – 1+1=2
- पापपुण्यौ, शिशुप्रेमी।
- 36 अधोलिखितविग्रहाणां कृते समस्तपद लिखत – 1+1=2
- (i) मलिनं वपुः यस्य सः
- (ii) राज्ञः लक्ष्मीः
- 37 रिक्तस्थाने किं पदं भविष्यति? 1+1=2
- (i) ग्रहाणां नक्षत्राणां महत्त्वपूर्णं ज्ञानं तेन _____ (दा + क्त)
- (ii) आर्यभटेन कः ग्रंथः _____ (विरच् + क्त)
- 38 रेखांकितपदेषु रिक्तस्थानानि पूरयत – 1×3=3
- (i) भवभूतिः _____ रचनाम् अकरोत्। (उत्तररामचरित)
- (ii) विद्यालयम् उभयतः _____ स्तः। (नदी)
- (iii) अंतरिक्षे ओजोननाम्ना प्रसिद्धायां _____ छिद्राणि सन्ति। (झिल्लिका)

खण्ड: – ग

रचनाकौशलम् (२०)

39 अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रदत्तप्रश्नान् उत्तरत –

दीपावलीपर्व भारतीयानां प्रमुखं पर्व विद्येत। अस्मिन् दिवसे श्रीरामः पितुः आज्ञां पालयन् चतुर्दशवर्षाणि वने उषित्वा रावणं हत्वा, स्वपत्नीं सीतां च विमोच्य अयोध्यानगरीं परावृत्तः आसीत्। तस्मादेव कालात् भारतीयाः प्रतिवर्षं कार्तिक-अमावास्यायां स्वगृहेषु दीपान् प्रज्वालयन्ति। अस्मिन्नेव दिवसे रात्रौ महालक्ष्मीपूजनं क्रियते। अस्मात् पर्वणः पूर्वं जनाः स्वगृहाणां शुद्धिं कुर्वन्ति, गृहाणि च सज्जयन्ति।

प्रश्ना :

1×5=5

- (i) दीपावल्यां रात्रौ किं क्रियते?
- (ii) दीपावली केषां प्रमुखं पर्व अस्ति?
- (iii) दीपावली कस्मिन् दिने भवति?
- (iv) 'पर्वणः' इति पदे का विभक्तिः?
- (v) 'स्वपत्नीं सीतां' अनयोः पदयोः विशेषणपदं किम्?

40 अधोलिखितविषयम् अधिकृत्य मञ्जूषापदसहायतया पञ्चवाक्येषु एकम् अनुच्छेदं लिखत – 1×5=5
'शिक्षकदिवसः'

मञ्जूषा

अनेकत्र, सितंबरमासस्य, पञ्चमे दिवसे, महत्त्वं, शिक्षकाणां, प्रगीयते,
पूर्वराष्ट्रपति राधाकृष्णन् महोदयस्य, जन्मदिवसे, आयोज्यते, शिक्षकाणां स्तुतिः

41 मित्रं प्रति, परीक्षायां सफलतायै लिखितं पत्रं, मञ्जूषायां प्रदत्तैः शब्दैः पूरयत – 1×5=5

	नवदेहली 25.6.2011
(i) _____ ।	
(ii) _____ ।	
भवतः परीक्षासफलतापत्रम् अद्यैव (iii) _____ ।	
भवतः उत्तीर्णतां ज्ञात्वा मयि अति (iv) _____ अस्ति।	
अहोरात्रं प्रयासं विधाय 95 प्रतिशतं (v) _____	
लब्धवान्। भवान् मम साधुवादान् अर्हति।	
भवते पुनः वर्धापनं,	
	भवतः मित्रम् सुरेन्द्रः

मञ्जूषा
सन्तोषः, प्राप्तम्, अंकान्, प्रियमित्र, नमोनमः, पितृभ्याम्

42 अधोलिखितं चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषायां प्रदत्तशब्दानां सहायतया पञ्चवाक्यानि लिखत – 1×5=5

मञ्जूषा
शब्दसूची = रेलयानम्, रेलस्थानकम्, यात्रिणः, आरोहन्ति, अवरोहन्ति, भारवाहका, नयन्ति, भारम्।

SANSKRIT

OLD

संस्कृतम्
(209)

Old Syllabus

समय : होरात्रयम्

पूर्णाङ्कः - 100

निर्देशाः -

- 1 अस्मिन् प्रश्नपत्रे सप्तत्रिंशत् प्रश्नाः सन्ति ।
- 2 प्रत्येकं प्रश्नस्य समक्षम् अङ्काः सूचिताः ।
- 3 सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।

- 1 'प्रेरणा' इति पाठे बोपदेवः शिलाखण्डे कान् दृष्ट्वा प्रेरणां प्राप्तवान् - 1
(A) महिलाः (B) घटान्
(C) गर्तान् (D) बालकान्
- 2 कस्मात् हतः नरः हतः भवति? 1
(A) वित्ततः (B) वृत्ततः
(C) सत्यात् (D) योगात्
- 3 त्याज्यं न धैर्यम् इति पाठे 'पूर्वं कथं न कथितं त्वया' इति कः कं वदति? 1
(A) मकरः-वानरम् (B) वानरः-मकरीम्
(C) मकरः-मकरीम् (D) वानरः-मकरम्
- 4 'खात् पितोच्चहरस्तथा' इति पंक्तौ खात् इति पदस्य कः अर्थः? 1
(A) कूपात् (B) समुद्रात्
(C) आकाशात् (D) इन्द्रियात्

- 5 'वार्यधिगच्छति' इति अत्र सन्धिच्छेदः कथं भविष्यति? 1
 (A) वारी + अधिगच्छति (B) वारि + अधिगच्छति
 (C) वार्य + धिगच्छति (D) वारि + यधिगच्छति
- 6 वृत्तं यत्नेन संरक्षेत् इति अत्र रेखाङ्कित क्रियापदे कः लकारः? 1
 (A) लोट् (B) लट्
 (C) विधिलिङ् (D) लङ्
- 7 अत्र लृट् लकारे किं पदम् शुद्धम्? 1
 (A) गमिष्यति (B) स्मरिष्यामि
 (C) लेखिष्यसि (D) पश्यामः
- 8 अत्र द्वितीयाबहुवचनान्तं किं रूपम्? 1
 (A) भवान् (B) पिपासाम्
 (C) भ्रातृणाम् (D) नरान्
- 9 घटोत्कचः कस्याः पुत्रः आसीत्? सः कम् आनीतवान्? 1+1=2
- 10 चन्दनविटपः विधिना कीदृशः विहितः, केन च सः परेषां सन्तापम् अपहरति? 1+1=2
- 11 'भवता', 'चक्षुषा' इति पदद्वयम् बहुवचने किं रूपं भविष्यति? 1+1=2
- 12 यदि आयुःक्षयोस्ति तदन्यत्र गतानामपि मृत्युः भविष्यत्येव इति कः कं कथयति? 1+1=2
- 13 अतृणे पतितो वह्निः स्वयमेवोपशाम्यति इति पंक्तौ तृणरहिते, अग्निः इति अर्थयोः कौ शब्दौ प्रयुक्तौ? 1+1=2
- 14 श्वसन्तः, वदन्तः इति पदद्वयम् एकवचने कथं भविष्यति? 1+1=2

- 15 रिक्तस्थानं पूरयत : 1+1=2
- (i) भगवन् मा गच्छ। त्वमेव _____ श्रेष्ठः। (अस्मद् सप्तमी बहुवचनम्)
- (ii) त्वम् एव _____ नियन्ता। (अस्मद् षष्ठी बहुवचनम्)
- 16 भास्कराचार्यस्य सर्वप्रसिद्धा कृतिः का अस्ति? अस्याः मुख्यतः कति भागां सन्ति? 1+1=2
- 17 श्रृंगवेरपुरं चैतत् गुहो यत्र सखा मम इति अत्र गुहः कस्य सखा? स च श्रृंगवेरपुरे किम् अकरोत्? 1+1=2
- 18 'लीलावती भास्कराचार्यस्य पुत्री आसीत् इति मन्यते' इति वाक्ये किं किं क्रियापदम्? 1+1=2
- 19 प्रश्नान् उत्तरत - 1×3=3
- (i) भोजनान्ते च किं पेयम्?
- (ii) जयन्तः कस्य वै सुतः ?
- (iii) कथं विष्णुपदं प्रोक्तम्?
- 20 गद्यांशं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत - 1×3=3
- तस्य शक्रस्य सर्वलोकेषु व्याप्तां कीर्तिम् अत्यद्भुतां लक्ष्मीं च असहमानाः दैत्यगणाः ईर्ष्यालवः जाताः। ते द्विरद - रथ - तुरगपदातियुक्तेन महता सैन्यबलेन एनम् आक्रान्तवन्तः।
- प्रश्ना :
- (i) शक्रस्य अत्यद्भुतां लक्ष्मीं दृष्ट्वा के ईर्ष्यालवः जाताः ?
- (ii) शक्रस्य सैन्यं केन केन युक्तम् आसीत्?
- (iii) शक्रस्य कीर्तिः कुत्र कुत्र व्याप्ता जाता?
- 21 पद्यं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत - 1×3=3
- नैर्मल्यं भावशुद्धिश्च विना स्नानं न युज्यते। तस्मात्कायविशुद्धयर्थं स्नानमादौ विधीयते ॥
- प्रश्ना :
- (i) कायविशुद्धयर्थं किं करणीयम्?
- (ii) 'सर्वप्रथम' इति अर्थे किं पदमत्र प्रयुक्तम्?
- (iii) स्नानं विना किं किं न युज्यते?

- 22 'अनागतं यः कुरुते स शोभते' इति पाठे गुहायां कः प्रविष्टः ? शृगालः किं दृष्ट्वा जानाति यत् गुहायां सिंहः अस्ति। सः शृगालः गुहां किं कर्तुं कथयति? 1×3=3
- 23 पद्यांशं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत – 2+1=3
 अनुद्वेगकरं वाक्यं सत्यं प्रियहितं च यत्।
 स्वाध्यायाभ्यसनं चैव वाङ्मयं तप उच्यते ॥
 प्रश्ना :
 कीदृशं वाक्यं तपः उच्यते?
- 24 मण्डनमिश्रस्य गृहस्य किं वैशिष्ट्यमासीत्? तत्र कुत्र स्थिताः काः कांचर्चा कुर्वन्ति स्म? 1×3=3
- 25 'इयं हि रघुसिंहानां वीरचारित्रपद्धतिः' इति कः कथयति ? चन्द्रकेतुः किं कर्तुमिच्छति यत् रघुकुलानुकूलम् भवेत्? 1×3=3
- 26 स्वस्ति पन्थामनुचरेम सूर्याचन्द्रमसाविब। 1×3=3
 पुनर्ददताऽधनता जानता संगमेमहि॥
 इति पद्ये वयं कौ इव कीदृशं पन्थानम् अनुचरेम, केन सह च संगतिं कुर्याम?
- 27 आर्यभटः कं ग्रन्थम् अरचयत्? तस्य अन्वेषणद्वयं 1×3=3
 (i) गणिते
 (ii) भुवः परिमाणविषये च वर्णयत।
- 28 (i) मार्दवसम्पन्नानां पुरतः कानि शाम्यन्ति? 1×3=3
 (ii) विद्या किं ददाति:
 (iii) अभिमानी नरः बिन्दुमात्रं जलं पीत्वाऽपि किं चिन्तयति?
- 29 ऊष्मतो म्लायते वर्णस्त्वक् फलं पुष्पमेव च। 1×3=3
 म्लायते शीर्यते चापि स्पर्शस्तेनात्र विद्यते ॥
 इति पद्यं पादपानां विषये किं सूचयति?
 निदाधे ग्रीष्मर्तोः तापात् तेषां किं किं म्लानं भवति ?

- 30 'गुरुवचनम् अमलम् अपि सलिलम् इव महदुपजनयति श्रवणस्थितं शूलम् अमव्यस्य' इति वाक्ये कस्य कर्णे किं शूलम् उत्पादयति अत्र का उपमा दत्ता? 1×3=3
- 31 'साहसे श्रीःप्रतिवसति' इति पाठे वेतालः राजानं किं श्रावयति, कथायाः अन्ते किं भवति ? किमर्थं वेतालः पुनः शिंशपतरौ लम्बते? 1×3=3
- 32 घोषितं हि यदा तेन शासकानामुपस्थितौ कारागृहे च निक्षिप्तः भयशून्यो दृढव्रतः। लोकमान्यः तिलकः किं घोषितवान्? तस्य कः परिणामः जातः ? लोकमान्यस्य किं गुणद्वयमत्र वर्णितम्? 1×3=3
- 33 'भारतस्य महिमां' इति विषयम् अधिकृत्य षड् वाक्येषु अनुच्छेदं लिखत। 1×6=6
- 34 शकुन्तलायाः विरहे तपोवनस्य का अवस्था अभवत्? षड् वाक्येषु लिखत। 1×6=6
- 35 कस्यचिदेकस्य पाठस्य सारं षड्वाक्येषु लिखत : 1×6=6
- (i) मातुराज्ञा गरीयसी
(ii) अनागतं यः कुरुते सः शोभते
(iii) व्यायामस्य महत्त्वम्
- 36 कमपि एकं विषयम् अधिकृत्य अनुच्छेदं षड्वाक्येषु लिखत : 1×6=6
- (i) जीवने स्वच्छतायाः महत्त्वम्
(ii) वर्षा - ऋतुः
(iii) मधुरा वाक्
- 37 भवान् प्रणवः। भवतां मित्रं सौम्यः राज्यस्तरीय श्लोकाच्चारण प्रतियोगितायां प्रथमं पुरस्कारं प्राप्तवान्। तं प्रति वर्धायन सन्देशं प्रेषयितुं पत्रं लिखत। 1×6=6

अथवा

भवान् ऋषभः ।

स्वविद्यालये नाटक प्रतियोगितायां भवता अभिनयः कृतः। तत् सूचयन् भवान् स्वपितरं प्रति पत्रं लिखत।

